

BUDAPEST FŐVÁROS XVIII. KERÜLET
PESTSZENTLŐRINC-PESTSZENTIMREI ÖNKORMÁNYZAT

POLGÁRMESTER

1184 Bp., Üllői út 400. ☒:1675 Bp. Pf. 49. ☎:296-1300 🌐:www.bp18.hu

93./2020. (IV. 30.) polgármesteri határozat

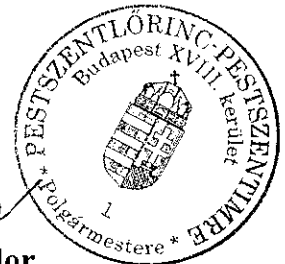
Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata polgármestere a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46.§ (4) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 42.§ 4. pontja alapján a Képviselő-testület hatáskörébe tartozó ügyben úgy dönt, hogy Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata a határozat 1. melléklete szerint fogadja el Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata 2020-2024. évekre vonatkozó Gazdasági Programját.

Határidő: 2020. április 30.

Felelős: polgármester

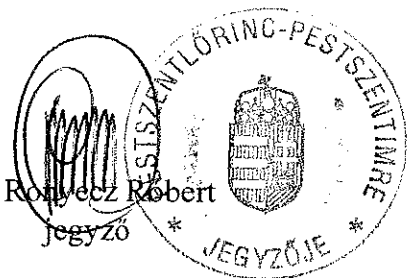
Budapest, 2020 APR 30.

Szaniszló Sándor
polgármester

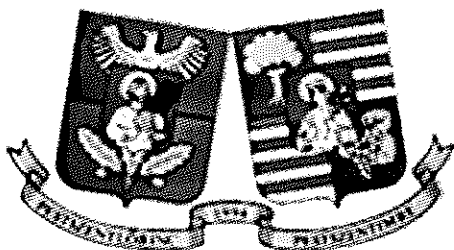

Közzétéve: 2020 APR 30.

dr. Rónyecz Róbert
Jegyző

**BUDAPEST FŐVÁROS XVIII. KERÜLET
PESTSZENTLŐRINC-PESTSZENTIMRE
ÖNKORMÁNYZATA**

Gazdasági Program

2020-2024

Tartalomjegyzék

1	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	4
2	HELYZETELEMZÉS	5
2.1	Jogszabályi háttér	5
2.2	Az Önkormányzat feltételrendszere	5
2.2.1	Bevezetés.....	5
2.2.2	Adópolitika.....	6
2.2.3	Európai Unió források, pályázatokkal kapcsolatos fejlesztési célok.....	7
2.3	A kerület helye a településhálózatban	8
2.3.1	Fejlesztési kihívások	9
3	A GAZDASÁGI PROGRAM CÉLKITŰZÉSEI.....	10
3.1	Főbb stratégiai célkitűzések.....	10
3.2	Fejlesztési célok.....	11
3.2.1	Folyamatban lévő projektek	11
3.2.2	További tervben lévő projektek.....	12
3.2.3	Környezettudatosság fejlesztése és támogatása	13
3.2.4	Az energiatermelés és felhasználás környezetkímélőbbé tétele.....	13
3.2.5	Szociális városrehabilitáció.....	14
4	VAGYONGAZDÁLKODÁS	14
4.1	Vagyongazdálkodási tevékenység.....	14
4.2	A vagyongazdálkodás célkitűzései.....	15
4.3	Szociális bérlakás-állomány	17
4.4	A lakásgazdálkodás célkitűzései	17
4.5	Ingatlanpiaci viszonyok.....	18
5	TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS, VÁROSÜZEMELTETÉS	18
5.1	Az épített környezet.....	18
5.2	Fejlesztési kihívások / településhálózat.....	19
5.3	Közlekedés.....	20
5.4	Közművesítés.....	21
6	KÖRNYEZETVÉDELEM.....	21
6.1	Városi klíma	21
6.2	Környezeti problémák, konfliktusok	22
6.3	Humán közszolgáltatások, közösségi élet	22
6.3.1	Általános célok.....	22
6.3.2	Oktatás-nevelés	23

6.3.3	Közösségfejlesztés-kultúra.....	24
7	HUMÁNSZOLGÁLTATÁSOK.....	24
7.1	Köznevelés.....	24
7.1.1	Óvodai nevelés	25
7.1.2	Általános iskolai nevelés-oktatás	25
7.1.3	Gimnáziumi, szakiskolai és készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás.....	26
7.1.4	Alapfokú művészeti nevelés-oktatás	26
7.1.5	Felsőoktatás	26
7.2	Szociális- és gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátórendszer.....	26
7.2.1	Pénzbeli és természetbeni támogatások	27
7.2.2	Szociális támogatások	28
7.2.3	Idősek ellátása	29
7.2.4	Feladatellátás kiszervezése.....	30
7.2.5	Bölcsőde	30
7.2.6	Szociális területen működő civil- és érdekvédelmi szervezetek	31
7.2.7	Esélyegyenlőség	31
7.3	Az egészségügyi ellátórendszer.....	32
7.3.1	Alapszolgáltatások, szakellátás	32
7.3.2	Prevenációs- és szűrőprogramok, rehabilitációs ellátás.....	33

1 VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Jelen gazdasági program megalkotásának időszaka szinte minden szempontból új helyzet elé állítja az önkormányzatokat és a gazdasági folyamatok tervezőit. A COVID-járvány gazdaságra gyakorolt hatásaira még nem állnak rendelkezésre sem a következtetések levonására alkalmas tényadatok, sem mértékadó elemzések, vagy becslések.

A fenti alapvetés tükrében a program alkotásának időszakában korábbi tapasztalatainkra, valamint a jelen pillanatban rendelkezésre álló kevés tényadatra lehetett felelősen tervezni. Ezek az alábbiak:

- Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzatának gazdasági helyzete az elmúlt évtizedben komoly pozíció romlást eredményezett.
- Kerületünk költségvetésének mérlegfőösszege még a 2019. novemberében végrehajtott adó mérték korrekciókat figyelembe véve is alig több, mint egy évtizede. Ha ehhez hozzávesszük azt a tény, hogy a kerület saját jogon beszedett bevételeiből közel 1.6 milliárd forintot von el a központi költségvetés, akkor **kijelenthető, hogy lényegesen rosszabbak a kerület gazdasági pozíciói.**

A következő időszak egyik legfontosabb feladata, hogy ebben a rendkívül forráshiányos környezetben biztosítani lehessen a futó beruházások befejezéséhez szükséges forrásokat, és a források hatékonyabb felhasználásával magasabb színvonalon lehessen biztosítani az önkormányzat által ellátott kötelező és önként vállalt feladatokat.

Ez a kettősség megköveteli a pénzeszközökkel, valamint a humán erőforrásokkal való takarékos gazdálkodást.

A válságban ugyanakkor meg kell látni a lehetőségeket is. A takarékos gazdálkodás kényszere alkalmat kínál arra, hogy átgondoljuk az ellátott feladatok struktúráját és eddigi költség szerkezetét. A válság rámutat arra a tényre is, hogy kerületünk a fővárosban az egy főre jutó adóbevétel tekintetében jelentős lemaradásban van, így meg kell tenni a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy ebből a hátrányból minél többet lefaragjunk.

A fentiek együttesen teszik majd lehetővé, hogy a kerület fejlesztése új lendületet kaphasson a válságot követő időszakban.

2 HELYZETELEMZÉS

2.1 Jogsabályi háttér

A Gazdasági Program összeállításának kötelezettségét a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény határozza meg. A jogszabály átfogó megállapítást fogalmaz meg: mindazon célkitűzéseket és feladatokat meg kell határozni, amelyek a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A stratégiai tervezési folyamatok és feladatok végrehajtására nem áll rendelkezésre részletes jogszabályi előírás, de a célkitűzéseknek az Önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban kell lenniük.

2.2 Az Önkormányzat feltételrendszere

2.2.1 Bevezetés

Az önkormányzatok közpénzzel és közvagyonnal gazdálkodnak, ezért a működésük hatékonysága közügy. Alapvető cél a hatékony közvagyon-hasznosítás, a magas színvonalú feladatellátás, az igényes közszolgáltatások biztosítása.

A 2020-2024-ig tartó ciklusidő alatt a gazdálkodás során mindenekelőtt biztosításra kerül a kötelező és az államigazgatási feladatok megvalósítása. Önként vállalt feladatok úgy kerülnek meghatározásra, hogy azok nem veszélyeztethetik a kötelezően ellátandó feladatokat. Mindezek végrehajtása tudatos cash flow gazdálkodással történhet, áttekinthető, eredményes és hatékony módszerekkel, ezáltal fenntartva a pénzügyi- és likviditási stabilitást.

Az Önkormányzat feladata mindenekelőtt az, hogy gondoskodjon azokról az ellátási funkciókról, amelyeket a különböző jogszabályok kötelezően előírtak számára, ugyanakkor a lakosság és a vállalkozások által elvárt ellátási funkciókról is.

Egy-egy ellátási funkción belül prioritást kell felállítani, költséghatékony feladatmegoldási módokat kell keresni, és összehangolni a források és szükségletek kiadási igényeit.

Mindezek megvalósításához a következő előfeltételek szükségesek: konstruktív feladat- és költségtervezési mechanizmus, hatékony és szigorú vagyongazdálkodás és -védelem, jól működő információs rendszer kialakítása, valamint megfelelő humánpolitika.

Lényeges szempont a működési és a felhalmozási kiadások részaránya, valamint a finanszírozási források meghatározása.

2.2.2 Adópolitika

Az önkormányzati gazdálkodás meghatározó eleme, a pénzügyi önállóság egyik alapja a saját bevételek aránya, valamint a bevételi szerkezet összetétele. Az önkormányzat helyi adópolitikájának alappillére a magánszemélyek lakóingatlanához (lakóház és a hozzátartozó telek) kapcsolódó adómentesség lehető legnagyobb mértékben történő fenntartása, míg egyéb adótárgyak tekintetében az adókedvezmények széleskörű biztosítása. A vállalkozások helyi adóztatásánál az arányos teherviselés szempontjait követi az önkormányzati rendelet azzal, hogy a helyi adókról szóló 1990. C. törvény az önkormányzatok adómegállapítási jogát korlátozza.

Építményadó tekintetében a gazdasági program időszakára évről-évre változatlan bevételi volumen kerül tervezésre. Telekadó bevétel tekintetében csökkenő tendencia várható, amelyet a telkek lakóépülettel történő beépítésének hatása indokol.

2020. évben az építmény- és telekadóból származó tervezett bevételek II. félévi teljesülésében csökkenés prognosztizálható. Ennek fő oka a koronavírus miatt kialakult veszélyhelyzet gazdasági szereplőkre gyakorolt negatív hatása. A vállalkozások bevételeinek kiesése nagymértékben befolyásolja adófizetési kötelezettségeik határidőben történő teljesítését. Emiatt a 2020. szeptember hónaptól várhatóan jelentősen növekedni fog a fizetési könnyítési kérelmek, illetőleg adómérséklési kérelmek száma.

Gépjárműadó adónemben tendencia a hátralékösszeg csökkenése, másrészt a lakossági és a vállalkozások gépjárműparkjának növekedő átlagos életkora, ami az adó mértékére is kihatással van. A Magyarország 2020. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól szóló 92/2020. (IV.6.) Kormányrendeletben foglaltaknak megfelelően a Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény 37. § (1) bekezdés *a)* pontjában meghatározottaktól eltérően a gépjárműadóról szóló törvény alapján a belföldi gépjárművek után a települési önkormányzatot az általa 2020. évben beszedett gépjárműadó nem illeti meg, az a XLVI. Járvány Elleni Védekezési Alap fejezet bevételét képezi.

Az ezzel járó bevételkiesés nagymértékben korlátozza az Önkormányzat mozgásterét, költségvetés módosítás és fegyvelmezett gazdálkodás szükséges a költségvetési egyensúly fenntartásához.

A talajterhelési díj fizetésére kötelezett kibocsátót 2015. évtől az önkormányzati rendelet alapján díjmentesség illette meg, míg 2020. évtől a 100%-át köteles megfizetni, mely a mentességet követően, először 2021. évben realizálódik. A Gazdasági Program időszakának végére csökkenő bevételi tendenciával kell tervezni, mert valószínűsíthető, hogy a rákötési hajlandóság a lakosság körében növekedni fog.

Az Önkormányzati gazdálkodást megalapozó helyi adópolitika kialakítása és működtetése hatással bír az önkormányzati kötelező és önként vállalt feladatok színvonalának szinten tartására, illetve minőségi és mennyiségi emelésére. Az önkormányzati gazdasági fejlesztés intenzitásának növelése, a normativitás fokozása, a bevételorientált adópolitika erősödése nagymértékben előtérbe helyezi az önkormányzaton belüli mechanizmusok fejlesztését. Ezek az önkormányzati bevételek nagymértékben hozzájárulhatnak – többek között – az önkormányzati beruházások megvalósításához.

A Gazdasági Program időszakának végére a tervezett helyi adóbevételek (gépjárműadó kivételével) évente azonos szintű realizálása teremti meg a gazdálkodás tervezhetőségének biztonságos hátterét, amelyet a helyi adópolitika stabilitása alapoz meg.

2.2.3 Európai Uniós források, pályázatokkal kapcsolatos fejlesztési célok

Az Önkormányzatnak a különböző magasabb szinten (Budapest Főváros, Közép-Magyarország, Magyarország, Európai Unió) kidolgozott stratégiák figyelembevételével, valamint más területeket érintő, már meglévő tervek alapján kell megfogalmaznia azokat a célokat, amelyeket a jövőben el kíván érni. Mindez azért is szükséges, mert a gazdasági programban megjelölt célok eléréséhez az Önkormányzat számol az Európai Unió fejlesztési forrásainak bevonásával.

A 2021–2027 közötti európai uniós programozási idősakra vonatkozó támogatások felhasználása az innovációra, a kreatív gazdaságra, a kisvállalkozások támogatására, a digitális technológiákra és az ipari modernizációra fog irányulni.

Emellett az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, körforgásos gazdaság felé történő elmozdulásra és az éghajlatváltozás elleni küzdelemre is kiterjed majd.

A kisebb mértékű, de várhatóan adekvát közép-magyarországi fejlesztési források (hazai Operatív Programok) hozzásegíthetnek ahhoz, hogy a XVIII. kerület adottságait, ötleteit kamatoztatva gyorsított ütemben zárkózzon fel az Európai Unió fejlett országainak gazdaságaihoz.

Magyarország fejlesztési tervei növekedésorientáltak, mert mind az alapvető társadalompolitikai céljaink, mind az európai uniós kohéziós célok csak akkor teljesíthetők, ha az ország – különösen az elmaradott, konvergencia régiók – gazdasági növekedése gyorsabb a közösségi átlagnál.

Az Európai Unió Magyarországra vonatkozó fejlesztési ajánlásai 2021-2027 közötti időszakra:

- Intelligensebb Európa
- Alacsony szén-dioxid-kibocsátású és zöldebb Európa
- Összekapcsoltabb Európa
- Szociálisabb Európa
- A polgárokhoz közelebb álló Európa

Mivel az Önkormányzat az elmúlt időszakban sikeresen vett részt számos különböző területet érintő pályázatban, ennek a „haladó hagyománynak” a folytatása tervezett a jövőben is, így jelenleg is folyik azon lehetőségeknek a feltérképezése, amelyek alkalmasak lehetnek a kerület tervezett fejlesztéseinek finanszírozására.

2.3 A kerület helye a településhálózatban

Budapest Főváros az európai városhálózat tagjaként 1,7 millió fős lakosságával a jelentősebb európai városok közé tartozik. Nemzetközi, ezen belül is makroregionális szerepköre is számottevő, de a Főváros és agglomerációja együttes fejlesztésével ezt a pozíciót tovább kell erősíteni az ország egészének versenyképessége érdekében. Budapest és agglomerációja a népesség, a jövedelem és a tőkekoncentráció tekintetében kiemelkedő az ország más régióihoz viszonyítva és ezzel arányosak a közlekedés terén jelentkező terhelések, igények.

A térségen belüli intézményesített együttműködés alacsony hatékonyságú, a térségi pozíció megerősítése érdekében szorosabb kapcsolat szükséges.

A fővárosi várostérség nemzetközi, országos és regionális szerepkörének alakításában Pestszentlőrinc–Pestszentimre is szerepet játszik sajátos adottságaival, megvalósított fejlesztéseivel.

A XVIII. kerület szerepkörét alapvetően meghatározza a kerület Budapesten belüli elhelyezkedése, helye az elővárosi zónában. A kerület egyrészt a dél-budapesti kerületek együttműködésében vállal aktív szerepet, másrészt a Vecsés–Üllő–Monor tengely, valamint Gyál, Ócsa és Inárc lakossága irányába jelent fővárosi kapcsolatot.

A kerület regionális, illetve fővárosi szerepe a repülőtértől eltekintve csekély, ugyanakkor kistérségi szerepe jelentősebb.

2.3.1 Fejlesztési kihívások

- Intenzív együttműködés a fővárossal, a szomszédos kerületekkel, agglomerációval, Pest megyével a repülőtéri zóna fejlesztése érdekében (fejlesztések összehangolása, befektetők vonzása, lobbizás, érdekérvényesítés).
- Közlekedési infrastruktúra hiányzó elemeinek fejlesztése, kerületen belüli, harántirányú elemek erősítése.
- A Gyömrői út / Ferihegyi Repülőtérre vezető út / Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér kötőpályás megközelítése, tömegközlekedési lehetőségeinek fejlesztése, szükségességének hangsúlyozása. Ezen beruházásokkal a Budapest-Vecsés-Szolnok által kettészelt településszerkezet harántirányú kapcsolatai jelentősen fejlődhetnek.
- Pályázati források felhasználásával a belterületi földutak végleges felszámolása.
- Az évtizedek óta lezárt Ipacsfa utca megnyitásával, valamint a Közdülő és a Zádor utcák híddal való összekötésével a Pestszentimre településrész elszigeteltsége jelentősen csökkenthető.

3 A GAZDASÁGI PROGRAM CÉLKITŰZÉSEI

Az Önkormányzatnak a célkitűzései meghatározásakor figyelemmel kell lennie, összhangot kell teremtenie egyéb magasabb rendű (pl. nemzeti fejlesztési stratégiák, Európai Unió, Budapest Főváros által kidolgozott) stratégiákkal. Illeszkednie kell a már meglévő tervekhez, koncepciókhoz (pl. városfejlesztés, környezetvédelem stb.).

Folyamatban van az előző ciklusban elfogadott stratégiák felülvizsgálata, aktualizálása, új elképzelések megfogalmazása, mint pl. az Integrált Településfejlesztési Stratégia továbbgondolása.

A járványügyi helyzet következtében az Önkormányzat helyzete alapjaiban változott/változik meg, az Önkormányzat mozgástere várhatóan beszűkül. A források várható nagyságrendbeli változása óvatosságra készítet a stratégiai célok meghatározásánál.

A helyzetből adódó bizonytalanság ellenére az Önkormányzat a források és a kiadások átcsoportosításával, felelősen takarékos gazdálkodás mellett kívánja a célok, tervek és elképzelések megvalósítását végrehajtani.

Fontos kihangsúlyozni, hogy a stratégia célok a jelenben felmért lehetőségekhez mérten fogalmazódtak meg, melyek módosítására, aktualizálására a közeljövőben a megváltozott helyzethez igazodva sor kerülhet.

3.1 Főbb stratégiai célkitűzések

Gazdasági stratégiai célok között megfogalmazásra került az Önkormányzat fenntartható gazdálkodásának kialakítása, az Önkormányzat vagyonának megőrzése és gyarapítása, a helyi vállalkozások versenyképességének támogatása, valamint a településmarketing erősítése. A helyi, az innovatív- és a szolgáltató szektor gazdasági szereplői számára egyaránt aktív vállalkozási környezet kialakítása.

Közösségi stratégiai célok között szerepel, kiemelt szereppel bír az összetartó, lokálpatrióta közösség, a helyi identitás erősítése. Emellett fontos a közösségi célú ellátórendszer, a szabadidő, a sport, az egészségügy és a kultúra területének magas szintű működtetése, fejlesztése.

Ökológiai stratégia célknál a komfortos és biztonságos, minőségi, kertvárosi lakókörnyezet megtartása, a terület vonzó környezeti adottságainak megőrzése az elvárás. Ezenkívül az intézményrendszer és a lakásállomány energiahatékonyságának további növelése. Kiemelt jelentőségű a klímatudatos, fenntartható szemlélet.

3.2 Fejlesztési célok

3.2.1 Folyamatban lévő projektek

- **Lőrinci Sportcsarnok felújítása és bővítése (BUD Aréna)**

A meglévő csarnok jobb és gazdaságosabb kihasználhatósága érdekében szükséges volt a felújítása, melynek keretében mind építészeti, mind elektromosan, és gépészetileg egy teljesen új épület kerül átadásra 2021. első negyedévében.

- **Pestszentimrei Gyermekorvosi Rendelő építése**

Teljesen új épület kivitelezése, amelynek célja, hogy a jelenleg több épületben – méltatlan körülmények között – üzemelő gyermekorvosi ellátást, egy új korszerű épületbe helyezzük át. Átadása 2020. III. negyedévében várható.

- **Havanna Heti Vásár**

A Havanna-lakótelep szélén működő piacon korábban lakókocsikból és egyéb bódékból, asztalokról történt az árusítás, az új piac épületének elkészülte után a kor követelményeinek megfelelő környezetbe került. A vizesblokk is a korábbi mobil megoldás kiváltásával, fix, kulturált környezeti kialakítással került megvalósításra (külön mozgássérült illemhellyel).

- **VEKOP 621 pályázat Fáy utca és környéke integrált szociális rehabilitációja**

A pályázat célja az akcióterületen olyan fizikai és szociális környezet megteremtése, ahol a rendezett közterületek és közösségi terek, a minőségi lakásállomány, valamint a komplex, különböző célcsoportok igényeit szolgáló programok lehetővé teszik a helyi lakosság integrációját és életminőségük javulását.

Projekt két részből áll

- Soft – felzárkóztatás, egyéni és csoportos fejlesztések,
- Infrastruktúra fejlesztés (kivitelezés)

- **P+R parkolók építése**

Jelenleg Pestszentimre vasútállomásnál folyik egy P+R parkoló építése, kivitelezése. Ezen parkolók kiépítésének a célja, hogy a főváros gépjármű terhelését csökkentse, és átterelje a közösségi közlekedés használatára.

- **Budapesti Útépítési Pályázat**

A projekt célja, hogy felszámolja a főváros területén még megtalálható földutakat.

- **Budapesti Repülőtéri Régió Klaszter megújítása**

Az elkövetkezendő időszakban kiemelt fontosságú, hogy a Klaszter működése ismét hangsúlyos legyen. Különös tekintettel arra, hogy a pandémiás helyzet az egész világon megváltoztatta a légiközlekedést. Így a külföldi példák, ötletek és gyakorlatok elemzése, adoptálása elengedhetetlen.

Célok:

- Helyi vállalatok, és vállalkozások közös platformjává válni
  - Közös kihívások leküzdésére az erőforrások optimalizálása
  - Információk megosztása, tudásközpont létrehozása
  - Kutatási és fejlesztési, valamint innovációs tevékenységek összehangolása
  - A repülőtéri régió és üzleti vállalkozásainak képviselője, helyi és nemzetközi szinten
- **Felnőtt háziorvosi rendelő felújítása a Havanna-lakótelepen.**

3.2.2 További tervben lévő projektek

- Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér közúti elérhetőségének javítása projektben való részvétel
- Üllői út felújításában való részvétel
- Nagykőrösi út felújításában való részvétel

- Üllői út rehabilitációja - a következő 5 év egyik legnagyobb feladata az Üllői út- Liszt Ferenc utca – Szarvascsárda tér közötti szakaszának elavult, városkép romboló környezetének felfrissítése, koncepció kidolgozása a felújítására.

3.2.3 Környezettudatosság fejlesztése és támogatása

A környezetvédelmi fejlesztések olyan jelentőségű területet foglalnak magukba, amelyek meghaladják az Önkormányzat, mint szervezet kereteit, éppen ezért a környezeti gondolkodás kerületi kiépítéséhez és az ehhez kapcsolatos intézkedések megvalósításához egyaránt szükséges a kerületi lakosság, a kerületben működő civil és társadalmi szervezetek, a kerületi gazdasági társaságok, az önkormányzati intézmények, valamint a Polgármesteri Hivatal és a kerület vezetésének tudatos és elkötelezett részvétele, támogatása.

Az Önkormányzat az épületenergetikai fejlesztésekkel megfelelően tudja kiszolgálni a lakosok érdekeit is.

Fontos irányelv a környezettudatos szemlélet elterjesztése is, hiszen nem egyszerű felkészíteni a jövő generációit az elkövetkező évtizedek kihívásaira. Ezek közül az egyik legégetőbb kétségtelenül a klímaváltozás, amely az élet számos területére kihat. A kerületi klímastratégia készítése is ezen kihívások kezelésére próbál megoldást találni, melynek köszönhetően bővíthetnek a lakosság, a helyi köz- és gazdasági szereplők klímaváltozással összefüggő ismeretei.

3.2.4 Az energiatermelés és felhasználás környezetkímélőbbé tétele

Kerületi célként kell megfogalmazni az energiahatékonyság fokozását, hiszen a statisztikai adatok szerint a hazai energiaigényesség jóval magasabb, mint a fejlett EU tagállamokban.

A fentiek szem előtt tartva az Önkormányzat csatlakozott a Polgármesterek Éghajlat- és Energiapolitikai Szövetségéhez, ily módon is kötelezettséget vállalva az energiahatékonyság növeléséért és a megújuló energiák kerületi elterjedésének elősegítéséért. A csatlakozással az Önkormányzat fő célja, hogy a CO₂ kibocsátását a területén 2030-ig legalább 40%-al csökkenti az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának fokozása révén.

A városvezetésnek mind helyi, mind regionális szinten kiemelt szerepe van az erőforrás-hatékony fogyasztói magatartás ösztönzésében, továbbá az önkormányzati tulajdonú épületek és területek révén közvetlen lehetősége van az erőforrások hatékony felhasználásának megvalósítására. Ennek folytán az Önkormányzat az elmúlt években számos sikeres épületenergetikai fejlesztéssel kapcsolatos pályázatot valósított meg, melyet a jövőben is folytatni kíván.

Az Önkormányzat a társasházak felújításait is igyekszik támogatni. A kerületben az Önkormányzat ösztönözni kívánja az erőforrás-hatékony fogyasztói magatartást, megújuló energiaforrások telepítésével, felhasználásával. Támogatni kívánja a napenergia felhasználását, mely az épületek fűtési, melegvíz ellátását oldhatná meg rendkívül energiatakarékos módon.

3.2.5 Szociális városrehabilitáció

Várhatóan a következő uniós ciklusban is kiemelt szerepet kap a leromlott településrészekben élő alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja. A projektek alapvető célja, hogy az intézkedéseknek köszönhetően javuljanak a krízis- és veszélyeztetett tömbökben élő hátrányos helyzetű lakosság életkörülményei, életesélyei és lehetőségei, ezáltal segítve a társadalmi kohéziót az épített környezet minőségi megújításával és a foglalkoztatásra, az oktatásra, az egészségügyre, a szociális szolgáltatásokra, a közösségfejlesztésre, a közbiztonságra és az elkülönülés megszüntetésére irányuló komplex tevékenységek által. Minden olyan intézkedés támogatott lesz, amely a hátrányos helyzetű lakosságot támogatja. A kerületben a pályázatra jogosult akcióterületek a Rendessytelepen és a Havanna-lakótelepen vannak.

4 VAGYONGAZDÁLKODÁS

4.1 Vagyongazdálkodási tevékenység

Az Önkormányzat forgalomképtelen ingatlanvagyonának területe összesen 5.223.703 m². Ezek döntően közparkok, közutak és kapcsolódó fasorok, melyek üzemeltetését, karbantartását a Városgazda XVIII. kerület Nonprofit Zrt. (a továbbiakban: Városgazda NZrt.) végzi. Ellátja az utak kátyúzási, csapadékvíz-elvezetési, járdajavítási és aszfaltszönyegezési feladatait, a zöldfelületek üzemeltetése keretében pedig gallyazási, fapótlási, kaszálási, játszószerkezetek karbantartási stb. munkákat végez.

A korlátozottan forgalomképes intézményi ingatlanok a közvetlen közszolgálati célú vagyon körébe tartoznak. Az önkormányzati oktatási, szociális, egészségügyi intézmények által használt ingatlanok alaptevékenységi felhasználás során minimális bevételt termelnek, fenntartásukat, üzemeltetésüket, működésüket biztosítani kell, melyhez az állam részben biztosítja a költségeket. Az intézmények karbantartását és felújítását szintén a Városgazda NZrt. végzi az Önkormányzattal kötött feladatellátási szerződés alapján.

Az Önkormányzat vagyongazdálkodási terve alapján a kerület 1.409 db forgalomképes ingatlannal rendelkezik, melyek összértéke 12.022 M Ft. Ezek jelentős részét a lakások és helyiségek teszik ki, de beépítetlen telkek és egyéb ingatlanok is találhatóak a portfólióban. A nem lakás céljára szolgáló vagyontárgyak hasznosítását haszonbérleti szerződés keretében a Városgazda NZrt. tulajdonában lévő Projekt 18 Kft. végzi.

A tartósan önkormányzati használatban maradó, ún. stratégiai vagyon az Önkormányzat számára a közszolgálat ellátására, városképvédelmi, településfejlesztési, környezetvédelmi, valamint hosszabb távú üzletpolitikai vagy más fontos okból nélkülözhetetlen vagyon. A vállalkozói vagyont képviselik a kerületben lévő olyan távlatilag értékesíthető önkormányzati tulajdonú területek, melyekre érvényes szabályozási tervek vannak érvényben, és ezek alapján történhet a hasznosításuk. A hosszú távú bérbeadással hasznosítható ingatlanok folyamatos, jól tervezhető bevételt biztosítanak az Önkormányzat számára.

4.2 A vagyongazdálkodás célkitűzései

Az Önkormányzat vagyongazdálkodásának célja a meglévő vagyon növelése vásárlás illetve kisajátítás által, gyarapítása, fenntartása, ezen belül üzemeltetés, karbantartás, felújítás, hasznosítása (bérbeadás, haszonbérlet, használatba adás, vagyonkezelésbe adás útján).

E cél megvalósításához elsődleges feladat a teljes önkormányzati vagyon műszaki állapotfelmérése. Az elvégzett állapotfelmérés alapján az ingatlanok műszaki állapot szerinti kategorizálása:

- beavatkozást nem igényel,
- felújítást igényel,
- felújítást, korszerűsítést igényel,
- gazdaságosan fel nem újítható.

Ez követően kell elkészíteni a szükséges műszaki beavatkozásokra vonatkozó előzetes költségbecsléseket, s ennek alapján az akár több évre szóló karbantartási, felújítási- és bontási terveket. A felmérésekkel párhuzamosan szükséges a különböző nyilvántartások aktualizálása, az erre a felmérésre épülő önkormányzati térinformatikai rendszer és kataszteri nyilvántartás adatokkal való feltöltése (adatrögzítés, fotók, videók), a meglévő adatok felülvizsgálata és aktualizálása. Ezen feladat elvégzésével tudjuk csak megteremteni a tervszerű és hatékony vagyongazdálkodást. Lényeges szempont, hogy az Önkormányzat vagyonának állagromlását, a felújítások halasztását megállítsuk.

Cél a rossz hatékonysággal, nagy költségráfordítással üzemeltethető vagyonelemek működtetésének gazdaságosabbá tétele, ha ez nem biztosítható, ezen vagyonelemek értékesítése.

Törekedni kell:

- A feladatellátás biztosítása mellett az intézmények egyes helyiségeinek, területeinek hasznosítására (tornatermek, sportpályák). Az így befolyt bevételek az intézmények fenntartási, fejlesztési költségeire fordíthatók.
- Pályázati pénzeszközök kihasználása mellett a vagyon gyarapítására.
- Optimális helyiséggazdálkodás rendszerének kialakítására a sport- és szabadidő célú intézmények esetében.

A helyiség- és terület gazdálkodásból befolyó haszonbérleti díj jelentős bevételt jelent az Önkormányzatnak. Közép- és hosszú távon is törekedni kell a helyiségek megtartására és értékük növelésére.

A vagyon bővítése, gyarapítása kiemelt gazdálkodási feladat. A vagyongazdálkodás célja az Önkormányzat vagyonából származó jövedelem növelése, a kerületfejlesztés pénzügyi eszközeinek megszerzése, az önkormányzati vagyon gyarapítása. A vagyongazdálkodás során folyamatos racionalizálásra van szükség, mindig az optimális, legeredményesebb hasznosítási forma elérése a cél. A vagyongazdálkodás legfontosabb célja az, hogy a kötelező és önként vállalt önkormányzati feladatok ellátásához a leghatékonyabb módon biztosítsa a vagyonelemeket. Az Önkormányzat anyagi forrásainak, így az önkormányzati vagyon hatékony, jogszabályok szerinti, ellenőrzött felhasználása önkormányzati érdek.

4.3 Szociális bérlakás-állomány

Az önkormányzati lakásgazdálkodás feladata a lakásállomány fenntarthatóságának biztosítása, bővítése, fejlesztése, illetve a lakásigények támogatása. A lakásgazdálkodás egy szélesebb lakossági igényt céloz, egyaránt lehetőséget kínál a szociálisan rászorult családok részére, és átmeneti megoldást biztosít a kedvezőbb jövedelmi helyzetben lévő családok számára.

A következő időszakban a szociális lakásgazdálkodás feladatainak célja:

- szociálisan rászorult családok támogatása lakás bérbeadásával;
- a lakbér- és közüzemi díjhátralékok vezetése egységes nyilvántartása alapján, valamint a kintlévőségek csökkentése hálózati alaptítvány, szociális támogatás igénybevételével;
- a törvényi előírásoknak megfelelően a karbantartási és felújítási költségek csökkentése érdekében a rendeltetésszerű lakáshasználat szabályozása;
- a fiatal első lakáshoz jutó házaspárok, családok részére a lakáshoz jutás elősegítése;
- a fiktív lakáscserék megakadályozása érdekében a lakás-mobilizáció elősegítése minőségi lakáscserék biztosításával;
- a közszolgálati feladatokat ellátó kerületi intézmények, társaságok részére a bérlőkijelölési jog további biztosítása;
- a „Lakásért életjáradék” rendszer működtetésének ismételt elindítása.

4.4 A lakásgazdálkodás célkitűzései

Az önkormányzati lakásgazdálkodás feladata a lakásállomány fenntarthatóságának biztosítása, bővítése, fejlesztése, illetve a lakásigények támogatása. A döntések meghozatalakor négy alapelv szerint kell működnie: jogszerűség, átláthatóság, szociális gondoskodás, gazdaságos működés.

Alapvető célkitűzés a meglévő lakásvagyon megtartása, műszaki állapotának emelése az Önkormányzat pénzügyi lehetőségeihez mérten.

A lakások műszaki állapotának ismeretében folytatni kell

- az alacsony komfortfokozatú lakások komfortosítását,
- a költséges fenntartású lakások (különösen azon lakások estében, ahol az Önkormányzatnak jelentős közös költség fizetési kötelezettsége van) értékesítését, és az értékesítésből befolyt bevételt a meglévő lakások felújítására kell fordítani,

- a gazdaságosan nem hasznosítható, felújítható – alacsony komfortfokozatú, rossz műszaki állapotú - lakások értékesítését, bontását és az értékesítésből befolyt bevételt a meglévő lakások felújítására kell fordítani.
- A lakások bérbeadásából származó bevételek csak részben biztosítanak fedezetet a lakások üzemeltetési és karbantartási költségeire. A lakásvagyon áttekintésével törekedni kell a bevételek - kiadások egyensúlyának megteremtésére (hatékony fenntarthatóság, gazdaságos működtetés).
- Nagy alapterületű lakásokat lehetőség szerint költségelven, illetve piaci alapon kell bérbe adni, szem előtt tartva a szociálisan rászoruló nagycsaládosok érdekeit is.
- Megüresedő bérlakásokat folyamatosan fel kell újítani, a rossz műszaki állapotú, bontandó lakásokból a bérlőket a már felújított lakásokba át lehet költöztetni.
- Konzekvensen folytatni kell a lakbér és közüzemi hátralékok behajtását.
- Az új bérlakásprogram keretében ki kell dolgozni a lakásbérbeadás feltételrendszerét a lakásügyi hátralék, valamint hatékony lakásbérbeadás érdekében.

4.5 Ingatlanpiaci viszonyok

Az elmúlt években az ingatlan piaci viszonyok jelentős mértékben megváltoztak és átrendeződtek. Az ingatlanárak jelentős mértékben növekedtek, mely növekedési folyamat megtorpanni látszik, de tekintve a koronavírus miatt kialakult helyzetet az ingatlanárak alakulása mai tudásunk alapján megjósolhatatlan.

5 TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS, VÁROSÜZEMELTETÉS

5.1 Az épített környezet

A kerület két önálló településből kialakuló szerkezete következtében valódi kerületközpont máig nem alakult ki. Ebben a tekintetben Pestszentlőrinc esetében szükséges jelentősebb átalakulás, továbbá Pestszentimre keleti, délkeleti térsége (a kerület-, illetve a városhatár menti területeken) formálódhat még.

Jelenleg a lakó területhasználat dominál, ezen belül is a nagykiterjedésű kertvárosias, családházias terület az elsődleges, de jelentős számban kisvárosias területek is előfordulnak. Ezen területeken, főleg a kerület pestszentlőrinci részein sűrűsödve, a lakótelepek pont- és sávházai helyezkednek el.

A lakosság alapellátását biztosító vegyes terület felhasználások a lakóterületekhez kapcsolódva, míg a kerület központjaként jellemezhetők az Üllői út mentén találhatóak. A kerületben elszórta foglalnak helyet a lakófunkciót nélkülöző egyéb területhasználatok (sport-rekreáció, egészségügyi funkció, temető stb.).

Jellemzően a kerület peremén a főbb utak és vasutak mentén találhatóak kereskedelmi, szolgáltató, ipari, gazdasági területek. Különleges területhasználatot képvisel a repülőtér területe Ferihegyen. Jelentős mértékű erdőterületek találhatóak a kerület középső- és peremterületein.

A lakóterületek zöme kialakult és beépült, minimális az újonnan kijelölt, de még be nem épített lakóterület.

Alulhasznosított, használaton kívüli területek vonatkozásában elsősorban az egykor fejlett, de jelenleg gyakran kihasználatlan, leromlott, üres – elsősorban a szolnoki, lajosmizsei, Nagy-Burma vasutak menti – gazdasági területeket, az Üllői út menti üres telkeket lehet kiemelni.

A kerület egyes részein az utóbbi évtizedekben nőtt az új beépítések száma, lakóparkok épültek ki, ugyanakkor a felhagyott, hasznosítatlan gazdasági területek megújítása még várat magára.

5.2 Fejlesztési kihívások / településhálózat

- Intenzív együttműködés a fővárossal, a szomszédos kerületekkel, agglomerációval, Pest megyével (fejlesztések összehangolása, befektetők vonzása, lobbizás, érdekérvényesítés).
- Közlekedési infrastruktúra hiányzó elemeinek fejlesztése; kerületen belüli, haránt irányú elemek erősítése.
- Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér közúti elérhetőségének javítása a kerület érdekeinek megfelelő módon.
- Budapest Liszt Ferenc nemzetközi repülőtér kötőpályás kapcsolatának kialakítása javítása a kerület érdekeinek megfelelő módon.
- Településközpontok kialakulásának elősegítése.
- A kerületrészek között elválasztó hatásként jelenik meg a Halmierdő. Szükséges a zöldterületen a keresztül haladás/ az átjutás megoldása a gyalogos, kerékpáros illetve az egyéb szén-dioxid mentes közlekedési módok számára.

- A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérre vezető út elvágó hatásának csökkentése. Attila utca magasságában új gyalogos, kerékpáros felüljáró létesítése, mely megoldást jelent, mind a településrészek közötti átközlekedésben, mind segíti a közösségi közlekedési kapcsolatok elérését.
- Üllői úti rehabilitáció elindítása.
- Kerékpáros infrastruktúra, hálózat fejlesztése.

5.3 Közlekedés

- A közlekedést – a gyalogos közlekedés kivételével – a kerülethatárokat átszelő hálózatok (közúthálózat, tömegközlekedési hálózat, kerékpárút hálózat) jellemzik, ezért a közlekedés fejlesztése sok esetben csak több kerület közlekedésének, vagy a fővárosi közlekedési rendszer egészének figyelembevételével lehetséges.
- A lakott területek parkolási anomáliáinak/problémáinak rendezése, a lakótelepek esetében többlet férőhelyek létesítése a zöld területek megóvása mellett.
- A lakóterületek úthálózata esetében a forgalomcsillapított kialakítás (tempó 30-as zóna, lakó-pihenő övezet) teljessé tétele.
- Pestszentlőrinc–Pestszentimre területén a helyi közlekedési igényeknek megfelelő kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése.
- Önkormányzatunk célja, hogy a jelenleg a budapesti piacon üzemelő Car sharing szolgáltatók szolgáltatási területébe minél nagyobb mértékben vonja be a kerületet.

Problémák: Pestszentlőrinc–Pestszentimre közösségi közlekedési ellátottsága egyes kisebb területeken kedvezőtlen, nagy a gyaloglási távolság. A kerület körirányú/harántirányú közúthálózati kapcsolatai hiányosak. A lakótelepek esetében problémát jelent a *parkolóhelyek hiánya*. A kerületet érintő vasútvonalak jelentős *elválasztó hatást* fejtenek ki a kerületrészek között.

Közlekedési értékek: Az ország légi forgalmát biztosító Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér közlekedésfejlesztő hatása. A lakóterületek nagy részén az úthálózat már jelenleg is forgalomcsillapított besorolással rendelkezik.

5.4 Közművesítés

- Játsszótereken, parkokban ivóutak létesítésének folytatása.
- A terület talajviszonya nem kedvez a csapadék talajba történő gyors felszívódásának, azonban tározókban való összegyűjtése, és locsolásra történő felhasználása csökkentheti a területről lefolyó csapadékvíz mennyiségét, illetve a hirtelen, nagy mennyiségű esővíz megjelenését a csatornában, ezáltal csökkentve azok túlterhelését.
- Csökkenteni kell a burkolt felületek mértékét a parkokban, illetve szabályozni kell a telkek beépítési arányát, hogy legyen elég zöldfelület a csapadékvíz elvezetésére, tárolására.
- Energiahatékonysági korszerűsítések és megújuló energiaforrások alkalmazása önkormányzati intézmények energiafelhasználásának fedezésére.
- Lakossági energiahatékonysági és megújuló energiával kapcsolatos beruházások ösztönzése, támogatása és tanácsadás.
- Közvilágítási hálózatok korszerűsítése, LED fényforrások alkalmazása, valamint intelligens vezérlések alkalmazása.

6 KÖRNYEZETVÉDELEM

- A zaj- és légszennyezés csökkentése komplex, összéárosi szintű stratégiák keretében.
- A környezeti konfliktusok mérséklése a területhasználat optimalizálásával.
- A barnamezős területek hasznosítását, rendezését és az esetleges szennyezettségeket, illegális hulladék lerakóhelyek felszámolását ösztönző intézkedések.

6.1 Városi klíma

A környezettudatos szemlélet még mindig nem eléggé elterjedt, vagy csak látszólagosan valósul meg, így a klímavédelem nem kap kellő hangsúlyt; a klímaadaptáció gyakorlati megvalósítása kezdetleges.

A gazdasági válság miatt a klímavédelmi intézkedések (néhány kivételtől eltekintve) hátrányba kerültek/kerülhetnek a gazdaságélénkítő intézkedésekhez képest, fontosabbnak ítélt, vagy elkerülhetetlenül szükséges beavatkozások mellett erre kevesebb forrás jut.

A terület Klímastratégiai programja számos klíma-, környezet és energiahatékonysági beruházási és szemléletformálási projektet céloz meg, amelyek végrehajtásával a jövőben helyi és regionális szinten is hangsúlyossá tudjuk tenni a klímavédelem fontosságát.

6.2 Környezeti problémák, konfliktusok

Zajkonfliktussal érintett területek: feltüntetésre kerültek a stratégiai zajtérkép alapján jelentősnek mondható, küszöbérték feletti zajszinttel érintett útszakaszok (jellemzően közösségi közlekedéssel érintettek): az Üllői út, a Ferihegyi repülőtérre vezető út, a Cziffra György utca, a Petőfi utca - Haladás utca vonala, a Nagykőrösi út, a Nemes utca - Királyhágó utca vonala. A vasútvonalak közül a Budapest - Szolnok - Debrecen zajhatása jelentős. A Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér zajterhelése kis mértékben meghaladja a küszöbértéket Szemere-telepnél.

Feltöltött terület: a Cséry-telep, Nefelejcs utca egykori hulladéklerakó területe rekultivációt igényel.

Potenciálisan talajszennyezettséggel érintett terület: egyes gazdasági tevékenységek területein potenciális szennyezettséggel lehet számolni. Legtöbb ilyen terület a Kispesti Erőmű területe, a Cséry-telep, Kispesti Textilgyár területe, Budapest határában található egykori laktanya területe.

6.3 Humán közszolgáltatások, közösségi élet

6.3.1 Általános célok

- A Péterhalmi erdő rekreációs fejlesztésének folytatása;
- JÖVŐHÁZ létrehozása – lehetséges helyszín Üllői út 425., kb. 200 nm – multifunkcionális helyszín: képzések, tanácsadás, kiállítások megvalósítására, de tudásközpont is (környezetvédelem, energetika, pénzügyi tervezés, életmód, tehetséggondozás stb.) a kerület lakosainak szolgálatában, erős helyi intézményi és civil kapcsolatrendszerrel is.
- Helytörténeti értékeken alapuló egységes imázs és városmarketing kialakítása (Üzletportál-megújítási pályázati mintaprogram a központban, az Üllői úton, egyedi-kreatív megoldások, street art a központi villamosmegállóknban, Nemes utca egyedi arculatának kialakítása, stb.)

- Új (szabadtéri) közösségi terek kialakítása, hogy a helyi fiatalok ne a belvárosban szórakozzanak, töltsék a szabadidejüket. Lehetséges helyszínek: a megújuló Kossuth tér és környéke (kávézó is kialakításra került), Bókay-kert, Pestszentimrén a Nemes utca környékén és a Krepuska Géza-telepen (kidolgozott projektjavaslatok a Városgazda NZrt. kiadványaiban). A fiatalok modern technológia iránti igényét kielégítendő további WI-FI hotspotok és telefontöltő állomások is kialakításra kerülhetnek.
- Közösségi kertek program kerületi szintű bővítése pl. Krepuska Géza-telep – Városgazda NZrt. kiadvány; Havannatelep; Lakatos lakótelepen megvalósult közösségi kert tapasztalatai alapján lehet vizsgálni a további létesítések lehetőségét.
- Részmunkaidő mintaprogram kialakítása az Önkormányzatnál és annak intézményeinél. Lehetséges konkrét szervezetként a Városrehabilitáció18 Zrt-nél elindulhat egy kísérleti program.
- A kerületi lakosságot és intézményeket érintő, aktuális hírek, programok, rendezvények időben történő eljuttatása érdekében az információáramlás javítása.
- Egységes elektronikus kerületi rendezvénynaptár fejlesztése és működtetése, folyamatos frissítése a kerületi (www.bp18.hu) honlapon, kapcsolattartás az intézményekkel a folyamatos frissítés érdekében.
- Belső használatú, online kommunikációs felületen a kerületi önkormányzati és egyéb intézmények programszervezését segítő, előzetes rendezvénynaptár kialakítása – az átfedések csökkentése, a kerületi szintű programtervezés megkönnyítése érdekében.
- A kerületi képűtség megújítása, színesítése.

6.3.2 Oktatás-nevelés

- Tanterembővítéssel megvalósuló iskolai férőhelybővítés (KLIK feladat: a Kastélydombi, Gulner Gyula, Brassó általános iskolák érintettek a folyamatban lévő fejlesztésekben);
- Iskolák, óvodák energetikai korszerűsítése pályázatok révén, illetve az óvodák egyéb korszerűsítése és felújítása önerőből a források függvényében

6.3.3 Közösségfejlesztés-kultúra

- A korábbi közgyűjtemény múzeummá fejlesztése megtörtént, a Herrich-Kiss villa épület felújításával és átalakításával pályázati források bevonásával. A múzeum épület teljeskörű befejezése az elkövetkezendőkben kiemelt feladat kell legyen.
- Kondor Béla születésének 85. évfordulója 2016-ban – méltó megemlékezések kerület szerte
- Civil Ház létesítése a kerületben pl. a volt Kaszinó épületében
- Szent Imre-kertváros Herrich Károly tér parképítésének folytatása
- Online városismereti felületek - tudástár feladatbank kiteljesítése és gondozása a nagyközönség és a helyismeret-oktatás számára az önkormányzat térinformatikai rendszerének felhasználásával: a jó gyakorlatok beépítése, a tudásanyag összegyűjtése és közzététele - esetleg e-learninges - városismereti tananyag kidolgozása;
- Séták Pestszentlőrincen és Pestszentimrén helytörténeti programsorozat(ok) fejlesztése, újraélesztése;
- Fiatalok körében a lokálpatriotizmus erősítése további interaktív helyismereti vetélkedőkkel, meglévők továbbfejlesztésével pl. jelentős évfordulókhöz, kerületi személyekhez kapcsolódóan;
- Kerületi gasztrokulturális hagyományokat továbbfejlesztő közösségi programok a Kossuth tér és a Szarvas csárda tér környékén pl. Torta Ünnepe, stb.;
- Kivilágított gördeszkapálya létrehozása a kerületben. Lehetséges helyszínek: Piac és Sportcsarnok közti területen, Lakatos-lakótelepen;
- Sportízélítő 18 – kerületi sportágválasztó rendezvény továbbfejlesztése – híres sportolók bevonásával – az utánpótlás-nevelés biztosítása érdekében.

7 HUMÁNSZOLGÁLTATÁSOK

7.1 Köznevelés

Az elmúlt időszakban országos szinten jelentősen átalakult a közoktatási feladatellátás rendszere a hatályos jogszabályi változások elsősorban a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényben (a továbbiakban: Nkt.) foglaltak szerint, mely értelmében az alapfokú- és középfokú köznevelési feladatokat 2013. január 1-jétől Önkormányzatunk működtetőként látta el, míg korábban fenntartójuk is az Önkormányzat volt. Az Nkt. újabb módosítása értelmében 2017-től a működtetés is a Tankerületi Központok hatáskörébe került.

7.1.1 Óvodai nevelés

A kerületben 20 önkormányzati fenntartású, 2 egyházi fenntartású, 7 magán / alapítványi fenntartású óvodai nevelést biztosító intézmény működik. A Külső-Pesti Tankerületi Központ a Budapest XVIII. Kerületi SOFI Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és EGYMI-ben tart fenn óvodai csoportot a fogyatékkal élő, külön nevelésben részesülő gyermekek számára.

Az Önkormányzat óvodáiban integrált nevelés folyik, sajátos nevelési igényű gyermekek fogadása és fejlesztése is megvalósul. Ez utóbbiak száma évről évre növekedik, ellátásuk komplexebb lesz, egyre több anyagi és humán erőforrást igényel. Az óvodák épületeinek, udvarainak felújítása 5 évre előre elkészített tervek szerint fog megvalósulni. A 3-6 éves korú óvodakötelezett gyermekek száma kis mértékben, de évről évre csökken.

A nemzeti köznevelési törvény módosításával, miszerint az adott év augusztus 31. napjáig a hatodik életévüket betöltött gyermekek tankötelezettsége kötelező, a jelenleg működő kerületi (önkormányzati, egyházi, alapítványi, magán fenntartású) férőhelyek száma a kerület lakosságának igényét kielégíti.

7.1.2 Általános iskolai nevelés-oktatás

Az elmúlt három évben nem változott jelentős mértékben a tanulók száma. Az alsó tagozatosok száma a felsős tanulókéhoz képest kismértékű emelkedést mutat és szintén kevéssel nő a kerületi tanköteles gyermekek száma is. A területi eloszlás egyenetlen, a növekedés elsősorban a pestszentimrei és az Alacska Lakótelep környéki iskolákat érinti. A pestszentlőrinci részen stagnál a tanulólétszám.

Az általános iskolai osztályok száma: 341, ebből 14 tanulócsoportban a SOFI általános iskolai osztályai működnek. Két többségi iskolában 10 tanulócsoportban beszéd fogyatékos tanulók nevelése-oktatása folyik, ezek szintén kislétszámú osztályok. Új kezdeményezésként a 2019/2020-as tanévben a Tankerületi Központ iskola előkészítő első osztályt indított a Budapest XVIII. Kerületi Kondor Béla Általános Iskolában, amely szintén kis létszámmal működik. A többségi, teljes létszámú tanulócsoportok tekintetében az egy osztályra jutó tanulók szám 23,3 fő.

7.1.3 Gimnáziumi, szakiskolai és készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás

A XVIII. kerületben a Külső-Pesti Tankerületi Központ fenntartásában 4 feladatellátási helyen 3 gimnázium működik. A Karinthy Frigyes Gimnázium, amely nagy népszerűségnek örvend főváros szerte és az agglomerációban is - specialitása a két tanítási nyelvű képzés és az IB osztályok szervezése, amelyben a tanulók a nemzetközi érettségire tudnak felkészülni.

A Vörösmarty Mihály Ének-zenei Nyelvi Általános Iskola és Gimnázium egy többcélú intézmény. A nappali tagozatos gimnáziumi tanulók száma az elmúlt években számottevően nem változott.

A Pestszentlőrinc-Pestszentimrei Felnőttek Gimnáziumban távoktatás keretein belül készülhetnek az érettségire a munka mellett tanuló felnőttek, az intézmény teljes létszámmal (560 fő) működik.

A Külső-Pesti Tankerületi Központ fenntartásában a SOFI-ban egy feladatellátási helyen működik szakiskolai oktatás, ebben 7 fő vesz részt. Ugyanezen a feladatellátási helyen folyik készségfejlesztő iskolai képzés 37 fővel.

7.1.4 Alapfokú művészeti nevelés-oktatás

Kerületünkben egy intézmény, a Dohnányi Ernő Alapfokú Művészeti Iskola tevékenykedik a Külső-Pesti Tankerület fenntartásában és működtetésében. Az intézmény zeneművészeti ágon képzeti a tanulóit. Fellépéseivel, koncertjeivel folyamatosan jelen van a kerület életében. 16 feladatellátási helyen közel 1000 diák részvételével folyik a képzés.

7.1.5 Felsőoktatás

A kerületben egy felsőoktatási intézmény működik, a Pünkösdi Teológiai Főiskola, melynek nincs speciális helyi kötődése, illetve együttműködése az Önkormányzattal jelenleg.

7.2 Szociális- és gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátórendszer

A XVIII. kerületben a szociális gondoskodás feladatellátási körébe tartozó szolgáltatások szinte teljeskörűen megtalálhatók helyben. Az Önkormányzat célja, hogy jó minőségű szociális ellátórendszer álljon rendelkezésre a helyi civil szervezetek bevonásával, mely mindenki számára elérhető.

A család, egyén életminőségének javítása nemcsak a szociális ágazat körébe tartozó feladat, hanem egészségügyi, lakásügyi, esélyegyenlőségi, településfejlesztési, de részben kapcsolódik a közművelődés, a kultúra, a köznevelés területeihez is. Ezért szükséges törekedni a rendszerszemlélet megvalósítására, melynek eredménye lehet a szolgáltatásokat igénybe vevők több szálon futó gondozása.

Az Önkormányzat által kötelezően ellátandó feladatok megvalósítása e területen biztosítottak, az önként vállalt feladatok lehetőségének bővítése folyamatos monitorozás alatt áll.

Az Önkormányzat célja a jogszabályi kötelezettségen túl, hogy olyan szociális-gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató rendszer működjön továbbra is, mely összehangoltan biztosítja az ellátásokat és szolgáltatásokat, teljes mértékben lefedve a szociális szükségleteket – résmentes szociális háló kialakítása.

7.2.1 Pénzbeli és természetbeni támogatások

Az Önkormányzat szociálpolitikai céljainak megvalósítása és a támogatásra jogosultak körének bővítése érdekében a magasabb rendű jogszabályok és az ágazati önkormányzati rendeletek összehangolása szükséges. A folyamatosan változó jogszabályi környezet azonban megnehezíti a hosszú távú stratégiák, koncepciók kidolgozását, illetve azok végrehajtását.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) a szociális biztonság megteremtése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, jogosultsági feltételeit, valamint az Önkormányzat útján biztosított egyes szociális támogatásokat. A törvény felhatalmazást ad az önkormányzatok részére, hogy saját költségvetésük terhére egyéb ellátási formákat állapítsanak meg.

Az Szt. 2015. március 1. napjától hatályos 45. § (1) bekezdése szerint a Képviselő-testület a pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján települési támogatást nyújt.

Az Szt. hatályba lépő rendelkezései meghatározták, hogy a Képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

Az Önkormányzat Képviselő-testületének mérlegelési jogkörébe tartozott annak eldöntése, hogy a települési támogatás keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén, milyen összegű támogatást nyújt.

7.2.2 Szociális támogatások

Az Önkormányzat rendkívüli és rendszeres települési támogatást nyújt az alábbiak szerint:
Rendkívüli települési támogatás esetén a feltételrendszer lefedi a régebben átmeneti segély, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, valamint a temetési segély összevonásából kialakított önkormányzati segély feltételrendszerét. Indokolt esetben az Önkormányzat *méltányos rendkívüli települési támogatást* biztosíthat.

A *rendszeres települési támogatások* körébe a lakhatást segítő-, az egészségügyi- és a hátralékkezelési szolgáltatás keretében nyújtható hátralékcsoökkentési támogatás tartozik.

A *köztemetés* elrendelése azon elhunyt személyek eltemettetése ügyében, akiknek nincs hozzátartozójuk, vagy a hozzátartozó nem lelhető fel, továbbra is kötelezően ellátandó feladata a települési önkormányzatnak.

Az elmúlt évekhez hasonlóan a hideg téli hónapokban szükséges a rászoruló személyek, családok *tűzifával*, természetbeni juttatás formájában történő támogatása. A támogatás feltételei a rendkívüli települési támogatás szabályrendszerére épülnek.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény határozza meg a *rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény*, valamint a *pénzbeli ellátás* biztosításának feltételeit.

A *pénzbeli ellátás* a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó, gyámszülők részére biztosított juttatás, melyet a központi költségvetés finanszíroz.

Pénzbeli ellátásra az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és a jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelel.

Az Önkormányzat jogszabály alapján a *szünidei gyermekétkeztetés* keretében ingyenes ebédet biztosít a szülő, törvényes képviselő kérelmére a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére.

Gyermekétkeztetés: Az Egyesített Bölcsődék tagintézményeiben saját konyháról biztosított a gyermekek étkeztetése, valamint Fecskefészek Bölcsőde konyhájáról 5 óvoda kapja meg a napi 3x-i étkezést. A speciális étrendre szoruló, bölcsődékben elhelyezett gyermekek étkeztetését minden intézmény a saját konyhájáról biztosítja.

A Budapest Főváros XVIII. kerületi SOFI tanulóinak étkeztetése a saját főzőkonyha megszűnésével 2016. szeptember 1. napjától szintén vásárolt szolgáltatás útján biztosított. Részükre az étkeztetést továbbra is térítésmentesen biztosítja az Önkormányzat.

A szociálisan rászorult, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató, vagy felvételi előtt álló fiatalok támogatására ad lehetőséget a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat, melyhez az Önkormányzat 2000. év óta minden évben csatlakozott. Évente 10 millió forint összeggel támogatja az önkormányzat a szociálisan rászoruló fiatalokat.

7.2.3 Idősek ellátása

Az időskorúak száma és aránya dinamikusan nő a kerületben, így az érintettek ellátását kiemelten kell kezelni. Kerületünkben két időskorúak otthona működik: a Máltai Szeretetszolgálat által fenntartott és működtetett Gondviselés Háza Idősek Otthona Pestszentlőrincen, illetve Pestszentimrén a fővárosi fenntartású Alacsikai úti Idősek Otthona.

Az Önkormányzati fenntartásában működő Szociális Szolgálatok az alábbi szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátást nyújtják:

- szociális étkeztetés
- nappali ellátás

- idős személyek részére
- fogyatékkal élő személyek részére
- demens személyek részére
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.

Szakosított ellátásként átmeneti elhelyezés nyújtása történik.

7.2.4 Feladatellátás kiszervezése

Az Szt. módosításai következtében a szociális alapszolgáltatások rendszerében is megfigyelhető az átstrukturálódás folyamata.

Mindezek ellenére a szolgáltatások és ellátások körét a lehető legszélesebb kiterjesztéssel biztosítja az Önkormányzat. Elsődlegesen a nagy anyagi ráfordítással és a kevésbé kihasználható ellátási formák kerültek kiszervezésre, melyek egy átgondolt, cizellált és jól felépített ellátórendszert is jelentenek egyben. Mivel a jogszabályok feladat-ellátási és nem intézmény-fenntartási kötelezettséget írnak elő, így az ellátási szerződés keretében biztosított szolgáltatások az alábbiak szerint alakulnak: pszichiátriai- és szenvedélybetegek nappali ellátása (Félúton Alapítvány), nappali melegedő és utcai szociális munka (Tiszta Forrás Alapítvány).

7.2.5 Bölcsőde

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását-nevelését végző intézmény. Az Egyesített Bölcsődék intézményhálózatát 10 szervezeti egység (59 csoportszoba) alkotja, 700 férőhellyel biztosítja 20 hetes kortól 3 éves korig a gyermekek napközbeni ellátását. A legfiatalabb és egyben legkorszerűbb bölcsőde az Iciri-piciri Bölcsőde, amely 2015. január óta 40 férőhellyel kezdte meg működését.

Alapszolgáltatáson túli szolgáltatásként a Bababirodalom Bölcsődében található az a Szolgáltató Központ, mely különböző szolgáltatásokkal kíván lehetőséget nyújtani azoknak a családoknak, akik gyermekeiket alkalmanként hosszabb, rövidebb ideig kívánják közösségbe adni. A Központ 20 férőhellyel működik.

7.2.6 Szociális területen működő civil- és érdekvédelmi szervezetek

Az Önkormányzat együttműködési megállapodást kötött civil szervezetekkel a lakosságnak biztosított szociális szolgáltatások és programok bővítése érdekében. Ilyenek pl. a Magyar Vöröskereszt Főváros XVIII. kerületi Szervezete, a Nagycsaládosok Szent Lőrinc Egyesülete és a Budapest XVIII. kerület Nyugdíjas Érdekvédelmi Egyesület és tagszervezetei.

Az Önkormányzat lehetőségeihez mérten a továbbiakban is igyekszik önként vállalt támogatások útján is segíteni a kerület rászoruló lakosait, a szociálpolitikai terület gyakran változó környezetéhez igazodva.

A szociális támogatások területén három fő irány megtartása szükségesnek mutatkozik: az egyik a lakásrezezi, a másik a gyógyszerek-gyógyító ellátások költségeihez való hozzájárulás, a harmadik a felhalmozott tartozások visszafizetésének ösztönzése, ehhez történő segítségnyújtás.

Ezeket a támogatásokat egészíti ki az egyedi krízishelyzet esetén nyújtott támogatás.

7.2.7 Esélyegyenlőség

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31.§-a rendelkezik arról, hogy a települési önkormányzat ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

Az Önkormányzat a jelenleg hatályos, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit, érvényesülését biztosító Helyi Esélyegyenlőségi Programja (a továbbiakban: HEP) 2016-2021-ig tart.

A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve meghatározott helyzet esetleges megváltozását két évente át kell tekinteni, az áttekintés alapján szükség esetén a HEP-et felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

Az ötéves ciklust átfogó HEP Intézkedési Tervében kerültek megfogalmazásra az Önkormányzat célkitűzései a

- mélyszegénységben élők és romák esélyegyenlőségének biztosítása terén,
- gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása terén,
- nők esélyegyenlőségének biztosítása terén,
- idősek esélyegyenlőségének biztosítása terén,
- fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítása terén.

7.3 Az egészségügyi ellátórendszer

7.3.1 Alapszolgáltatások, szakellátás

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. § (1) bekezdésben foglaltak alapján a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

A kerület *alap- és járóbeteg-szakellátását* a Pestszentlőrinc-Pestszentimre Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Kft. végzi. A kerületben 2020. január 1-jén 49 felnőtt- és 19 gyermek háziorvos működött. A fogorvosi ellátást 16 felnőtt- és 6 gyermekpraxis biztosítja.

A kerületben két korszerű szakorvosi rendelőben történik a járóbetegek szakellátása, ahol valamennyi típusú klinikai szakrendelés a lakosság rendelkezésére áll. Emellett találunk alkohol-, ideg- és tüdőgondozót, de a pszichiátriai és mentálhigiénés ellátás is megoldott. Továbbá 24 órás felnőtt ügyeleti rendszer is működik.

Számos fővárosi kerülethez hasonlóan a gyermekorvosi ügyelet működtetését támogatási szerződés keretében a Heim Pál Kórház biztosítja a kerületben.

A felnőtt lakosság fekvőbeteg-ellátását a Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház végzi. A gyermekek fekvőbeteg-ellátása a Heim Pál Kórházban történik.

7.3.2 Prevenációs- és szűrőprogramok, rehabilitációs ellátás

A kerületben alap- és szakellátási szinten is működnek szűrőprogramok, és évente többször rendeznek *ingyenes lakossági szűrőnapokat* mindkét rendelőintézetben, életkori és nemi sajátosságok figyelembevételével. 2015 óta az Önkormányzat ingyenesen biztosítja az általános iskola 7. osztályába járó és állandó kerületi lakóhellyel rendelkező *fiúgyermek humán papillóma*, illetve *a condyloma vírus elleni védőoltásának* költségeit. A prevenció a tudatosabb életmód része, melyhez az Önkormányzat *figyelemfelhívó kampányokkal, a megelőzést népszerűsítő eseményekkel* járulhat hozzá.

A kerületi szakrendelőkben elérhető a rehabilitációs jellegű gyógytorna és fizioterápia, azonban más ilyen terápia jelenleg nem található meg helyben. A rehabilitációs foglalkozások kiterjesztésére jelentős kerületi igény mutatkozik, így a rendszer bővítése megoldandó feladat. A középtávú célok között fontos még a szakorvosi rendelőkben a Pestszentlőrinc-Pestszentimre Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Közhasznú Kft. által szervezett szűrővizsgálatok gyakoribbá tétele és területi kiegyenlítésének javítása.